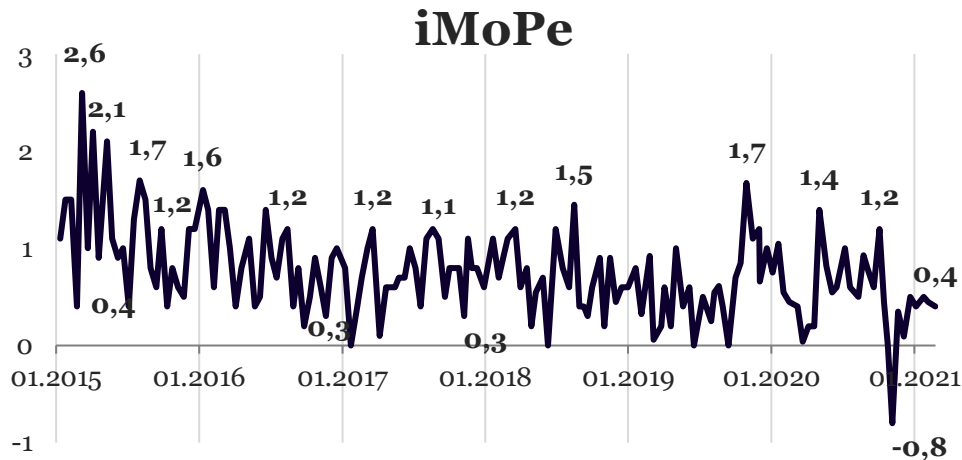

iMoPe №153. Договори керованого доступу та іпотека під 7%

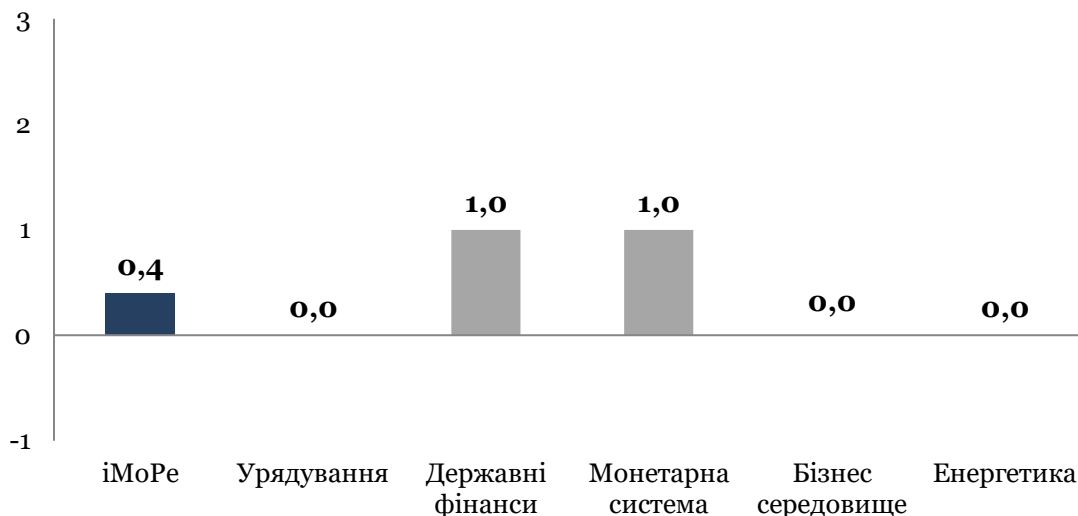
Індекс моніторингу реформ (iMoPe) становить **+0,4** бала за період з 25 січня по 7 лютого 2021 року з можливих значень від **-5,0** до **+5,0**. У попередньому раунді індекс дорівнював **+0,5** бала.

Графік 1. Динаміка Індексу моніторингу реформ

iMoPe може приймати значення від -5 до +5, значення вище за +2 розглядається як прийнятний темп реформ

Графік 2. Значення iMoPe та його компонентів у поточному раунді оцінювання

Основні події раунду

1. Постанова про договори керованого доступу при наданні медичних послуг, +2,0 бала

Коли на фармацевтичному ринку з'являються оригінальні (інноваційні) ліки, попит на них може суттєво перевищувати пропозицію. Певний час ці ліки залишаються унікальними та не мають аналогів. Вартість таких ліків часто є високою.

Щоб дати пацієнтам можливість отримати такі ліки, уряди різних держав зазвичай покривають/частково покривають пацієнтам вартість таких ліків або закупають їх за бюджетні кошти. При цьому, уряди намагаються домовлятися з монопольними виробниками про знижки. Для цього вони укладають так звані угоди керованого доступу (Managed Entry Agreements).

Знижки, які отримує країна від виробника в такій угоді, є конфіденційними. Перемовини про знижки веде спеціально визначена переговорна група, і лише члени групи знають їх розмір.

Постановою № 61 від 27.01.2021 Кабінет Міністрів України запровадив договори керованого доступу в Україні, визначив зміст типового договору та процедури його укладання. Отже, громадяни України зможуть отримати доступ до інноваційних ліків, які в іншому випадку були б їм недоступні або доступні значно дорожче.

Коментарі

«Укладання договорів керованого доступу є звичайною практикою в ЄС та США, широко застосовується в країнах Східної та Центральної Європи. Варто зазначити, що в ЄС не вироблено усталених підходів до застосування цього інструменту: відсутнє будь-яке уніфіковане законодавство на рівні ЄС, а держави по-різному підходять до використання цих договорів на національному рівні, виходячи з потреб системи охорони здоров'я.

Умови договору керованого доступу в переважній більшості країн є конфіденційними, а ціни на ліки, встановлені внаслідок домовленостей між фармкомпанією та урядом, завжди є конфіденційними. Конфіденційність пояснюється впровадженими в більшості зарубіжних країн принципами зовнішнього референтного ціноутворення на ліки, які входять в програми відшкодування/закупаються за бюджетні кошти. Якщо правило конфіденційності не виконується, компанії не будуть зацікавлені в укладенні договорів з огляду на значні потенційні комерційні втрати.

Зовнішнє референтне ціноутворення полягає в тому, що певні держави на основі порівняння цін із іншими (референтними) країнами встановлюють граничні рівні відшкодування вартості ліків, які покриваються за рахунок бюджетних коштів. Якщо відповідний компетентний орган з питань ціноутворення виявить, що ціна

на той самий лікарський засіб в референтній країні є нижчою порівняно з ціною, за якою ліки пропонуються в його країні, він потенційно може встановити граничний рівень цін на певний лікарський засіб виходячи із цін в референтних країнах. Це може знизити ціни на лікарські засоби виробника в цілих регіонах та призвести до значних комерційних втрат для фармкомпаній.

Проте умови конфіденційності можуть нести і певні корупційні ризики. Щоб зменшити їх, постановою передбачена публікація звіту про укладений договір із назвою препарату та назвою постачальника на сайті МОЗ. У разі, якщо будуть ухвалені зміни до ЗУ «Про публічні закупівлі», аналогічний звіт буде публікуватися в системі Прозорро.

На даний момент МОЗ України спільно з проектом SAFEMED/USAID розпочало аналіз на предмет закупівлі препаратів для укладення першого договору керованого доступу у 2021 році».

Інна Масленчук, державний експерт МОЗ України

«Договори керованого доступу або *Managed Entry Agreements (MEA)* - новий інструмент у сфері медичних закупівель в Україні. Проте в світі цей механізм не новий. Він уже тривалий час [використовується](#) у багатьох країнах світу, зокрема у США, Великій Британії, Франції, Польщі, Італії тощо. Договори керованого доступу (ДКД) використовувались здебільшого для закупівлі ліків для онкологічних захворювань - 57% [ред. - % закупівель за ДКД від усіх закупівель для онкологічних захворювань], хвороб очей - 33,9%, хвороб шкіри - 28,8%.

Договори дозволяють закупівельній організації (для прикладу, ДП «Медзакупівлі України») за дорученням МОЗ вступати в прямі перемовини з виробниками оригінальних інноваційних лікарських засобів для їх закупівель. Щойно новітні ліки з'являтимуться на світовому ринку, Україна матиме можливість вести переговори щодо їх закупівлі напряму з виробником.

Такий інструмент важливий для пацієнтів, бо розширює їх доступ до інноваційного лікування. Державі він дає можливість раціонального використання бюджетних коштів, покращення раннього доступу пацієнтів до ліків, підвищення якості лікування. Для виробників/заявників це вигідно, бо вони отримують гарантії та замовлення з боку держави щодо постачання товарів у визначених обсягах.

Законом України від 17 березня 2020 р. № 531-IX було запроваджено механізм договорів керованого доступу. Проте наразі триває вдосконалення законодавчої бази. Зокрема, напрацьовано зміни до Закону України "Про публічні закупівлі" через те, що механізм укладення ДКД регулюється окремими підзаконними нормативно-правовими актами та може передбачати обмеження публікації деяких умов таких договорів».

Арсен Жумаділов, генеральний директор ДП «Медзакупівлі України»

2. Постанова про доступну іпотеку в межах 7% річних, +0,5 бала

Постанова [№ 63 від 27.01.2021](#) дозволяє людям отримувати іпотечний кредит під 7% річних. Різницю між ринковою ставкою та ставкою на рівні 7% банкам компенсує Фонд розвитку підприємництва. Ця програма запрацює в межах програми «Доступні кредити 5-7-9%».

За цією програмою не можна буде придбати житло, побудоване до 2015 року.

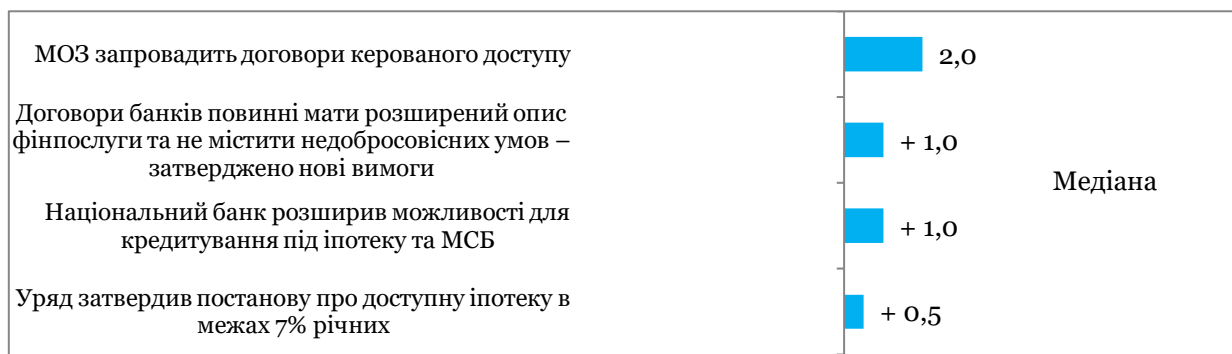
Коментарі

«Наявність власного житла є дуже важливою для багатьох людей, тому варто вітати усі спроби полегшити можливості його отримання. Навіть до ухвалення цього документу, згідно з опитуванням НБУ, попит на іпотечні кредити зріс, хоч середня ставка є майже вдвічі вищою за 7%.

Питання викликає вибір установи, яка буде займатись компенсацію процентної ставки за іпотечними кредитами - Фонд розвитку підприємництва. В Україні вже є Державна іпотечна установа. Вона була створена у 2004 році Світовим банком за участю USAID за аналогом американської компанії FNMA (Fannie Mae), яка займалася компенсацією іпотечних кредитів. Її проблемою було те, що не завжди в бюджеті прописувались відповідні кошти на компенсацію, що змушувало тих, хто скористався її послугами, сплачувати повну вартість кредиту. Саме питанню розроблення механізму, що гарантував би компенсації на весь період кредиту, треба було б приділити особливу увагу. Замість цього питання передається іншій, непрофільній, установі -- майже як фінансування будівництва та ремонту доріг з "ковідного" фонду».

Олександр Жолудь, редактор VoxUkraine

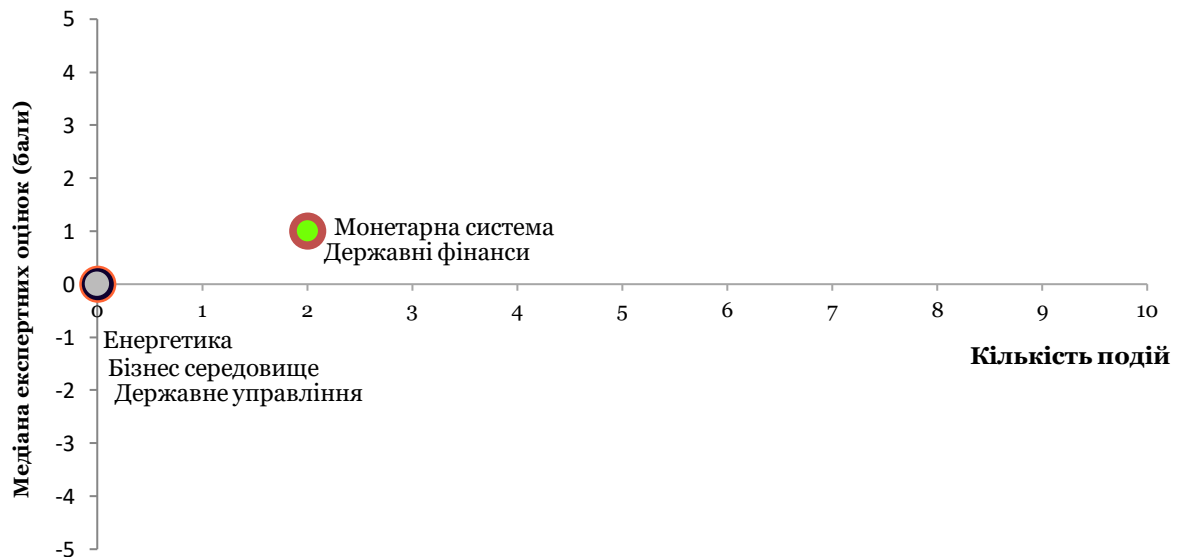
Графік 3. Події, що визначали значення індексу, оцінка події є сумою її оцінок за напрямками, тому вона може перевищувати +5, або бути меншою за -5

Таблиця 1. Оцінки всіх подій та прогресу реформ за напрямками

Державне управління	0,0
Державні фінанси	+1,0
Уряд затвердив постанову про доступну іпотеку в межах 7% річних	+0,5
МОЗ запровадить договори керованого доступу	+2,0
Монетарна система	+1,0
Національний банк розширив можливості для кредитування під іпотеку та МСБ	+1,0
Договори банків повинні мати розширений опис фінпослуги та не містити недобросовісних умов – затверджено нові вимоги	+1,0
Бізнес середовище	0,0
Енергетика	0,0

Графік 4. Значення окремих компонентів Індексу та кількість подій

(Див. графіки та таблиці на сайті http://imorevox.in.ua/?page_id=577, http://imorevox.in.ua/list_rounds.php)

Довідкова інформація: Індекс Моніторингу Реформ (ІМоРе) VoxUkraine призначений надавати комплексну оцінку зусиллям влади України зі впровадження економічних реформ. Індекс базується на експертних оцінках змін у регуляторному середовищі за п'ятьма напрямками:

1. Державне управління
2. Державні фінанси
3. Монетарна система
4. Бізнес середовище
5. Енергетика

Детальніше про Індекс та методологію розрахунку можна дізнатись на сайті imorevox.org.

VoxUkraine - це ініціатива, створена групою міжнародних та вітчизняних економістів, присвячена реформам та економічному розвитку України. Цілями VoxUkraine є поширення науково обґрунтованого аналізу та коментарів щодо економічних та суспільно-політичних подій в Україні, підвищення рівня дискусії та формулювання системного підходу до реформ, а також інтеграція України в світову мережу економістів та діячів, відповідальних за економічну політику.